

EEN MISMOEDIG EN MELANCHOLIEK OPTIMIST

door A. WIERINGA

Ode aan Ede. Met deze veelbetekenende titel is in de museumboerderij op landgoed Verhildersum in Leens een expositie ingericht die volledig in het teken staat van de Groningse zanger en dichter Ede Staal.

De in 1986 overleden Ede lijkt 14 jaar na zijn dood populairder dan ooit. Volgens vele noorderlingen wist de leraar Engels als geen ander de sfeer van het Groninger land te vertolken. Hij deed dat door liedjes in het Gronings te zingen maar ook in het Engels, Duits, Nederlands, Deens en zelfs in het Oost-Fries.

Zijn eerste Groningse succes was 'Mien toentje' (Mijn tuintje) waarin hij zingt over zijn moestuin. In de tuin naast de museumboerderij groeien de groenten die Ede in dat lied bezingt.

Staal was een muzikale laatbloeier. Als zanger maakte hij in 1974 zijn debuut bij platenmaatschappij Phonogram met de single 'I'm in the blues'. Bij de NOS won hij kort daarop de vierde prijs met een door hem ingezonden liedje voor het songfestival. Dat had voor de dikwijls mijmerende Ede een doorbraak kunnen betekenen, maar Ede trok zich terug in zijn boerderij en schreef, speelde en zong in zijn eigen vertrouwde omgeving. Pas in de jaren tachtig maakte het publiek kennis met hem toen hij een eigen programma deed op de regionale radio. Al doende kwamen er meer liedjes. Aanbiedingen om meer platen te produceren en om in Hilversum door te breken, wees de nuchtere Groninger keer op keer van de hand. Pas nadat

hij in 1986 op 45-jarige leeftijd aan longkanker overleed, werd duidelijk hoe een hechte band veel radioluisteraars met hem hadden.

Melancholie

De in Warffum geboren en in Leens opgegroeide Ede heeft zich diep in de Groningse ziel genesteld. De eenvoud van woorden, het spel van de taal en de ondertoon van melancholie zorgen ervoor dat de populariteit van de Groningse zanger na al die jaren nog steeds toeneemt.

Op de tentoonstelling zijn een unieke verzameling foto's, handgeschreven gedichten maar ook zijn piano, accordeon, pijp en vulpen te zien. Speciaal voor de expositie zijn familiefoto's te leen gegeven. Liefhebbers kunnen op hun gemak oude bandopnames

■ De in 1986 overleden Ede Staal zong met liefde over zijn 'Grunneger land'. FOTO: B. WIERINGA

van bekende en onbekende liedjes beluisteren. Er wordt verder een duidelijk verband gelegd tussen Staals liedjes en het landschap waarin hij vertoefde door de foto's van Hans Sas.

Op de foto's van Ede zie je vaak hetzelfde beeld terugkomen: een nadenkende, somber uitziende man die met warmte zingt over zijn 'Grunneger land'. Zelf zag hij zich als een mismoedig en melancholiek optimist.

De tentoonstelling duurt nog tot en met 26 november 2000. Behalve op maandag is de expositie iedere dag van half elf tot vijf uur te bezichtigen. Telefoonnummer Museumboerderij Verhildersum: 0595-57.14.30.